

СХВАЛЕНО
Розпорядження голови
обласної державної адміністрації
№ _____

ПРОГРАМА
розвитку культури і духовності в Херсонській області
на 2022 – 2024 роки
(проект)

I. ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови Херсонської обласної державної адміністрації від 14 травня 2021 року № 347 «Про план заходів щодо складання прогнозу обласного бюджету на 2022 - 2024 роки»
3.	Розробник Програми	Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	-
5.	Відповідальний виконавець Програми та головний розпорядник коштів	Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації
6.	Співвиконавці Програми	Херсонський обласний Центр народної творчості, КЗ «Херсонський академічний обласний театр ляльок» Херсонської обласної ради, КЗ «Палац молоді і студентів» Херсонської обласної ради, КЗ «Обласний Палац культури» Херсонської обласної ради, КЗ «Обласний навчально-методичний центр культури і мистецтв» Херсонської обласної ради, КЗ «Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.Гончара» Херсонської обласної ради, Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавреньова, КЗ «Херсонський обласний художній

		музей ім. О.О.Шовкуненка» Херсонської обласної ради, КУ «Херсонська обласна філармонія» Херсонської обласної ради, Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім.М.Куліша, КЗ «Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрової Чайки» Херсонської обласної ради, Херсонський обласний краєзнавчий музей, обласна інспекція по охороні пам'яток історії та культури, КП «Кіновідеопрокат» Херсонської обласної ради, КЗ «Херсонський фаховий коледж культури і мистецтва» Херсонської обласної ради, КЗ «Херсонський фаховий коледж музичного мистецтва» Херсонської обласної ради, районні державні адміністрації, виконкоми міських, сільських, селищних рад, Херсонська обласна комунальна аварійно-рятувальна служба
7.	Термін реалізації Програми	2022 – 2024 роки
8.	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет, державний бюджет, інші місцеві бюджети, інші джерела
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Всього – 104557,2 тис. грн., у тому числі: 2022 рік – 27007,3 тис. грн.; 2023 рік – 52230,5 тис. грн.; 2024 рік – 25249,4 тис. грн
9.1.	кошти обласного бюджету	77421,6 тис. грн.
9.2.	кошти державного бюджету	25985,6 тис. грн
9.3.	кошти інших місцевих бюджетів	900,0 тис. грн
9.4.	кошти інших джерел	250,0 тис. грн

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Програма спрямована на розвиток культурних традицій, збереження історичних цінностей, забезпечення доступності закладів культури для всіх верств населення, створення належних умов для доступу громадян до кращих зразків вітчизняного та світового кіномистецтва, творчого формування особистості,

розкриття її здібностей, задоволення духовних та естетичних потреб, відродження народної творчості, популяризації національних звичаїв та обрядів, організацію повноцінного, змістовного дозвілля, наданню якісних культурних послуг населенню.

Сфера культури є найчутливішим показником реалізації прав людини, зокрема таких, як право на ідентичність, національну пам'ять, почуття власної гідності та соціальної злагоди. Саме культура, що заохочує до найрізноманітніших форм творчого самовираження і водночас до вивчення та оновлення традицій, сприяє розвитку економіки, інноваційної політики та активній участі громадськості в побудові сучасної та демократичної держави.

Доступність культурних надбань і культурних ресурсів є важливою передумовою соціального та духовного розвитку, творчої реалізації особистості. Зокрема, йдеться про доступність нових технологій та сучасних форм культурного самовираження незалежно від місця проживання, статусу, приналежності до певної соціальної чи етнічної групи, майнового статусу, походження та статі.

Аналіз соціокультурної ситуації в регіоні свідчить про необхідність збереження мережі установ культури і мистецтв, мистецьких навчальних закладів, забезпечення підтримки діяльності професійних та аматорських колективів області в існуючих економічних умовах.

Організацію дозвілля мешканців області та надання культурних послуг забезпечують 958 закладів культури, в тому числі: 438 одиниць клубного типу, 462 бібліотечних установ, 2 обласних театри, обласна філармонія, 14 музейних установ, 35 шкіл естетичного виховання, комунальний заклад «Херсонський фаховий коледж культури і мистецтв» Херсонської обласної ради та комунальний заклад «Херсонський фаховий коледж музичного мистецтва» Херсонської обласної ради, комунальне підприємство «Кіновідеопрокат», у складі якого функціонує ККЗ «Ювілейний», обласна інспекція по охороні пам'яток історії та культури, обласний навчально-методичний центр культури і мистецтв, обласний центр народної творчості.

В цілому мережа закладів культури та мистецтв забезпечує задоволення культурно-освітніх та мистецьких потреб населення області. Разом із тим, фінансово-економічна нестабільність, нерівномірність бюджетних витрат, недофінансування потреб закладів культури та мистецтв заважає повноцінній діяльності закладів.

Культурна спадщина є фундаментом, на якому будується національна культура, ідентифікатором, що визначає самобутність нації. На території області налічується 5749 об'єктів культурної спадщини, в тому числі пам'яток археології – 3418, історії – 2259, мистецтва – 72 (з них пам'ятки національного значення: археології – 29, історії – 3, мистецтва – 3; місцевого значення: археології – 3389, історії – 2256, мистецтва – 69).

В області здійснюється постійний контроль за дотриманням пам'яткоохоронного законодавства, ведеться робота з виявлення та паспортизації пам'яток, здійснення ремонтних та реставраційних робіт об'єктів культурної спадщини.

Проблеми у сфері охорони культурної спадщини: недостатній контроль за збереженням пам'яток з боку органів місцевої влади, що приводить до численних

випадків їх пошкодження чи знищення (зокрема, розміщення зовнішньої реклами на пам'ятках культурної спадщини та в межах історичних ареалів, проведення власниками, користувачами, балансоутримувачами ремонтних робіт та опорядження фасадів на пам'ятках культурної спадщини без попередніх висновків структурних підрозділів сфери культури райдержадміністрацій, міськвиконкомів та без погоджень обласної інспекції по охороні пам'яток історії та культури ін.), нестача бюджетних коштів на ремонтно-реставраційні роботи, на охорону заповідних об'єктів, недостатня увага власників та користувачів багатьох пам'яток до стану їх збереження; у зв'язку із розпаюванням сільськогосподарських земель значна частина пам'яток археології потребують термінового дослідження та чіткого визначення меж і режимів використання.

Проблеми, пов'язані з розвитком культури, неможливо розв'язати засобами тільки територіального чи галузевого управління. Для цього необхідні регіональна програмна підтримка та комплексний підхід до координації закладів культури, взаємодія з органами місцевого самоврядування. Разом з тим, є необхідним регіональне регулювання та фінансова підтримка закладів культури, які є основними центрами розвитку культури в області.

В області проводиться багато різножанрових фестивалів, відвідавши які, мешканці та гості нашого краю, особливо в період курортного сезону, відкривають для себе цікаві туристичні маршрути, пізнають багатожанровість і колоритність культурно-мистецького життя області. Найбільш привабливі та потужні фестивалі проходять щороку на території області з березня по листопад.

Проведення зазначених фестивалів, об'єднаних під загальною назвою «Фестивальний марафон на Херсонщині», потребує значного організаційного та фінансового забезпечення на місцях.

Напрямок підтримки мистецьких ініціатив розроблений з метою створення та підтримки нових, цікавих сучасних мистецьких проєктів установ, закладів культури та громадських організацій, що діють у галузі культури на території області.

Напрямок відзначення державних свят, пам'ятних дат, ювілеїв загальнодержавного та регіонального рівня, вшанування особистостей зорієнтований на реалізацію на належному рівні культурно-мистецьких проєктів, приурочених цим подіям.

Система кінообслуговування населення знаходиться у стані, що суперечить вимогам, які висуваються перед цією складовою кінематографії.

На території області функціонує один кінотеатр комунальної форми власності (ККЗ «Ювілейний»), який має два зали для демонстрування фільмів із кількістю місць в них 1699 од. За даними державної статистичної звітності протягом 2020 року проведено 746 кіносеансів (698 - для дорослої аудиторії, 48 - для дітей). Кількість глядачів на сеансах – 10,4 тис. осіб.

Протягом останніх років найбільш гострою залишається проблема доступності кінопослуг для мешканців області, перш за все у районних центрах, невеликих містах та сільській місцевості.

У зв'язку із ситуацією в державі, яка пов'язана з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим Російською Федерацією та військовою агресією на сході України, Херсонська область фактично стала прикордонною.

З метою надання морально-емоційної підтримки військовослужбовцям, які дислокуються в зоні проведення операції Об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях та на кордоні з АР Крим творчі колективи у складі відповідних груп з області долучаються до відвідування підрозділів Збройних Сил України згідно з попередньо укладеними домовленостями.

Ресурсне забезпечення Програми викладено в додатку 1.

III. Визначення мети Програми

Ця Програма визначає стратегію розвитку галузі культури і мистецтв у Херсонській області на 2022 – 2024 роки.

Головною метою Програми є організаційне та економічне забезпечення реалізації стратегічних цілей розвитку культури на території Херсонської області, зокрема:

- створення належних умов для розвитку системи культурного обслуговування населення та надання можливостей для задоволення його культурних потреб;
- підвищення ефективності діяльності закладів культури і мистецтв;
- створення сприятливих умов для збереження нематеріальної та історико-культурної спадщини, розвитку творчого потенціалу жителів Херсонщини;
- підтримка та стимулювання інтелектуальних і мистецьких здібностей громадян;
- популяризація і поширення якісного національного культурного продукту серед широких мас населення.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання Програми

Для розв'язання проблем галузі необхідно дотримуватись принципів планування та послідовності, чітко визначати перспективи з урахуванням усіх потреб галузі, використовувати цільове пріоритетне спрямування бюджетних коштів для вирішення першочергових завдань.

Необхідним є узгоджена координація дій органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, державних і недержавних установ та організацій за напрямками, завданнями, виконавцями та ресурсами Програми, залучення бюджетних і позабюджетних коштів.

Основними шляхами та засобами розв'язання проблем у галузі повинні стати:

- вивчення європейського досвіду щодо вирішення проблем у сфері культури та можливостей його застосування;
- надання підтримки закладам культури і мистецтв, забезпечення конкурентоспроможності культурно-мистецького продукту;
- стимулювання до залучення позабюджетних джерел фінансування, зокрема коштів спонсорів, благодійників, меценатів та інвесторів, збільшення власних доходів закладів культури і мистецтв;

- визначення культурного розвитку області одним з пріоритетних напрямків діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- розроблення та прийняття місцевих програм розвитку культури з наданням фінансової підтримки за рахунок місцевих бюджетів;
- упровадження ефективних форм, методів і засобів культурно-мистецької діяльності з урахуванням місцевих особливостей, традицій, економічних факторів.

Фінансування заходів, визначених Програмою, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей обласного та місцевих бюджетів, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Програма короткострокова та передбачає вирішення зазначених проблем і здійснення відповідних заходів протягом 2022 – 2024 років.

V. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники

Основними завданнями Програми є:

- збереження національних традицій і звичаїв, забезпечення розвитку творчого потенціалу та культурного простору області;
- охорона та збереження культурної спадщини;
- створення умов для доступу громадян до сучасних творів національного кіномистецтва і кіноспадщини: забезпечення функціонування комунального підприємства «Кіновідеопрокат» Херсонської обласної ради, модернізація і технічне переоснащення кіноконцертного залу «Ювілейний»;
- підтримка діяльності закладів культури і мистецтв.

Якісні показники виконання Програми:

- підвищення культурного рівня населення;
- забезпечення подальшого розвитку професійного мистецтва, втілення нових мистецьких проєктів;
- відродження, охорона, збереження, розвиток та популяризація надбань національної культури, народних традицій, звичаїв та обрядів національних меншин;
- проведення понад 70 заходів (середні витрати на проведення одного заходу становлять близько 72,0 тис. грн), охоплення заходами щороку понад 200 тис. осіб (глядачів), залучення щороку близько 5,0 тис. учасників (творчих колективів, окремих виконавців) різних вікових категорій. Динаміка збільшення кількості заходів у плановому періоді відповідно до фактичного показника попереднього періоду становить близько 10% за умови наявності достатнього фінансування та відсутності жорстких карантинних обмежень, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;
- розвиток міжнародної наукової співпраці, створення науково-дослідного археологічного центру південного регіону;
- проведення досліджень та збереження близько 30 археологічних об'єктів щороку, поповнення музейного фонду обласного краєзнавчого музею понад 150 експонатів;
- проведення щороку інвентаризації до 1000 об'єктів культурної спадщини області, виготовлення проєктної документації на них, виготовлення та встановлення щороку до 100 охоронних знаків на пам'ятках археології області;

- приведення наукової облікової документації близько 500 пам'яток щороку у відповідність до вимог оформлення облікової документації;

- поліпшення якості кінообслуговування населення області, забезпечення доступу до творів вітчизняного і світового кіномистецтва, підвищення динаміки збільшення кількості глядачів.

Реалізація програми забезпечить створення сприятливих умов для здійснення комплексу організаційних та економічних заходів, спрямованих на підвищення ролі народної культури і професійного мистецтва, історико-культурної спадщини та забезпечення населення культурними послугами на сучасному рівні.

VI. Напрями діяльності та заходи Програми

Напрями діяльності забезпечують реалізацію Програми в межах коштів, виділених на цю мету.

Перелік заходів програми викладено в додатку 2.

VII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Забезпечення координації і контролю за ходом виконання Програми, цільовим та ефективним використанням коштів покладається на Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації.

Співвиконавці Програми звітують про її виконання Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації щороку до 20 лютого.

Департамент реалізації гуманітарної політики обласної державної адміністрації щороку до 01 березня подає узагальнену інформацію про стан та результати виконання Програми обласній державній адміністрації та обласній раді.

В.о. директора Департаменту
реалізації гуманітарної політики
обласної державної адміністрації

Ігор МАЗУР